

La desunió fiscal europea

JOAN N. CASALS

Expresident de PIMEC

Dintre de l'opinió pública solen passar coses ben xocants: una és que, molt sovint, els majors contrasentits són els que passen més per alt i, l'altra, és que les qüestions més polèmiques cauen després en un oblit tan pregon que fins i tot es perd la sensibilitat per tota qüestió equiparable que surti de nou.

Un exemple ben manifest d'això que diem és l'actual contrasentit que, a Europa, estem a punt de fer la gran unió monetària entre uns països que tenim la més gran desunió fiscal. Contrasentit que esdevé doblement estrident a casa nostra ja que, encara no fa quatre dies a Espanya ens estàvem barallant a causa d'una qüestió comparable. O sigui, el nou model de finançament de les autonomies -amb la cessió del 30% de l'IRPF- que tan sols apuntava un element de descentralització que està ben lluny de suscitar la desunió fiscal dins de l'Estat. I, no obstant això, llavors es van esbombar tota una mena de mals

auguris contra aquesta lleugera relaxació de l'exagerat centralisme fiscal espanyol: des que allò significava trencar la solidaritat entre els espanyols fins que la cosa fomentaria el *dumping* fiscal entre les autonomies. Però, després de tot aquest enrenou, ara, davant de la gran desunió fiscal europea sembla com si aquesta divergència la trobéssim molt natural. Això, al costat de l'estricta i irreversible convergència monetària que ens estem exigint tots des de Maastricht.

Fa la sensació, doncs, que aquesta desunió és un problema que es pot deixar tranquil·lament per a més endavant i que, per tant, ara no cal pas barallar-se tractant d'engegar una unió fis-

cal europea. No obstant això, amb aquesta actitud, ¿no correm tal vegada el risc d'allunyar o entrebancar la unió política europea? ¿No era precisament la unitat política el veritable motiu i objectiu de totes les passes que va fent Europa des del Tractat de Roma, fa 40 anys? I diem això perquè ens sembla que una unió monetària sense unió política -i, per tant, fiscal- podria córrer el risc d'engegar un procés de distanciament progressiu entre països, concretament entre els països més competitius -industrialment parlant- i els que ara ho són menys. Això a causa que la menor productivitat d'aquests últims farà que els seus preus -amb una moneda única, no devaluable-

vagin sent menys competitius cada any que passa i, en conseqüència, vagin perdent mercats i, de retop, vagin destruint llocs de treball i, així, vagi augmentant la desigualtat entre països.

El que passa, però, és que una veritable unió fiscal exigiria una certa caixa comuna -diguem un pressupost federal- amb un volum raonable per poder finançar no solament els serveis comuns, sinó també les transferències de fons als Estats europeus que necessiten un esforç més gran d'equipament i de desenvolupament... Si voleu, no caldria pas inventar res de nou, ja que això mateix és el que ja funciona als Estats Units d'Amèrica, per exemple. Però, en canvi, l'operació trobaria segurament molta oposició i recel entre els europeus. Tot i que la perspectiva que Europa passi molts anys en un mercat comú fort i unificat al costat d'una dèbil i dispersa política comuna tampoc és gaire afortunada, si no és que ens conformem al fet que el poder polític esdevingui subordinat de l'economia.